

Dva čínští hodnostáři usedají naproti sobě, mezi nimi leží kamenná mřížkovaná deska. Na přeskáčku pokládají na plochu kameny. Jeden bílé, druhý černé. Stírají se v tazích... Tento výjev se jistě odehrával ve staré Číně, hluboko před úsvitem našeho letopočtu. Ti dva hráli hru zvanou weiqi. Nejstarší deskovou hru na světě. Že vám ten název nic neříká? To proto, že ve světě se více používá její japonské jméno – go.

Hra vydržela tisíce let a co víc, má milióny příznivců. Nejvíce samozřejmě v zemi svého vzniku v Číně. Stejně tak je její popularita vysoká i v Japonsku. A v Koreji (tam se používá termín „baduk“) lze hovořit o celonárodní vášni. Odhaduje se, že go hraje pravidelně 5, možná až 10 procent celé populace země.

Jak se hraje

Go na první pohled trochu připomíná u nás populární piškvorky. Go hrají dva hráči na čtvercové síti bílými a černými kameny. Začíná černý. Tah znamená položení vlastního kamene na volný průsečík. Cílem hry je ohraničit území a případně zajímat soupeřovy kameny. Za každý obsazený průsečík dostane hráč jeden bod, stejně tak i za každý zajatý kámen. Vyhrává ten, kdo nasbírá větší počet bodů.

Kámen, který se položí na volný průsečík uprostřed desky, má čtyři tzv. svobody – to znamená čtyři další volné průsečíky, které s ním sousedí po čáře. Obsadí-li tyto průsečíky protihráč, kámen uprostřed je zajat a odstraňuje se z hrací plochy.

Soutěžní go se hraje na desce 19x19 průsečíků. Začátečníci by pro lepší osvojení a větší přehlednost měli sáhnout třeba k desce 13x13. Počet kamenů je neomezený, soupravy obvykle obsahují 180+180 nebo 90+90 kusů. Pokud kameny dojdou, dochází k výměně těch „zajatých“. Pravidla si ale nejlépe osvojíte při samotné hře, jejich obsáhlý výklad naleznete na stránkách www.czech-go.net.

Go

FOTO: ARCHIV

Hra stará tisíce let

Podle velmi zažité legendy je go staré více než čtyři tisíce let. Jde to na vrub čínských pověstí, které praví, že go vymyslel císař Yao, aby na základě hry vyučoval nepříliš bystrého syna. No, a Yao byl polomýtickým císařem ve 23. století př. n. l. Dnes se hovoří spíše o tom, že mřížkovaná tabulka sloužila původně jako předchůdce počítadla. Ovšem jiná teorie zase tvrdí o vědecké pomůcce, kde černé a bílé kameny symbolizovaly odlišné a doplňující se principy jin a jang.

Kdy přesně go vzniklo, se už nedozvíme. Faktem ale je, že třeba za časů Konfúcia (6. století před našim letopočtem) byla hra velmi rozšířená. Spolu s malbou, poezií a hudbou patřilo go ke čtyřem základním dovednostem. Hráli ho především vzdělání a lépe situovaní obyvatelé. Do Koreje a Japonska se rozšířilo někdy v prvním tisíciletí našeho letopočtu. Ale největší rozvoj nastal v zemi vycházejícího slunce ve století šestnáctém: válečník Tokugawa, který sjednotil Japonsko (1602), nařídil vytvoření čtyř

škol rozvíjejících hraní go. To ale nebylo všechno. Každý rok se reprezentanti škol střetávali a celkový vítěz se stal prakticky členem vládního kabinetu s funkcí go-doroko (tedy něco jako ministr go).

Další impuls přišel ve 20. letech minulého století založením japonské go asociace. Začaly se pořádat turnaje, sestavovat hráčské žebříčky a v novinách vycházely analýzy jednotlivých partií. A tahle situace vydržela dodnes.

Kulturní revoluce zasadila go v Číně těžkou ránu, když ji označila za buržoazní zábavu. Jenže už v roce 1978 byl i tady založen moderní profesionální systém. A o pár let později se začalo hrát japonsko-čínské mistrovství Super go série, kde se ti nejlepší z obou zemí utkávají ve vyřazovacím klání.

České go

První organizované pokusy hrát go v českých zemích spadají zhruba do 60. let minulého století, kdy se o hru začali zajímat někteří šachisté. A přestože v 80. letech se hráči počítali na stovky, oficiální asociaci se podařilo ustavit až se změnou režimu, v roce 1990. V letech následujících se o propagaci go starala mimo jiné i japonská a korejské velvyslanectví. Oficiální go turnaje dnes pořádá Česká Asociace GO (ČAGo). Sdružuje 15 klubů s přibližně 400 hráči. Těch, kteří hru ovládají, je podle odhadů zhruba dva tisíce. Nové možnosti přinesl internet. A tak lze go hrát i přes počítačovou síť. Existuje několik specializovaných serverů, kde se „scházejí“ hráči z celého světa, anebo se stahují záznamy partií vel mistrů.

Nejpopulárnější hra východní Asie u nás asi vždycky zůstane menšinovou zábavou. Přitom je její alespoň základní osvojení docela snadné a go hrají i děti. A malá poznámka na závěr. Go je japonský výraz, nemá nic společného s angličtinou, a tudíž se čte, jak se píše. Tedy nikoliv „gou“, ale „go“.

ADÉLA POLÁKOVÁ

HANDICAP

Go je hra, kterou si spolu klidně mohou zahrát i dva soupeři velmi odlišné výkonnosti. Umožňuje to handicapová hra. Amatérské go rozlišuje třídy kju a dan. Nejslabší je 20. kju, a tak to jde postupně sestupně

až k 1. kju. Silnější jsou pak soupeři s ohodnocením 1. až 7. dan. Rozdíl mezi dvěma po sobě jdoucími třídami představuje 10 bodů. Slabší hráč má tedy na začátku hry výhodu více tahů.

INFORMACE NA INTERNETU

- Obsáhlé české stránky věnované go www.czech-go.net
- Česká asociace go www.goweb.cz/cago/
- Statistiky, žebříčky, databáze emma.ujf.cas.cz/~cieply/GO/gor.html
- Evropská go federace egf.posluh.hr